

Hétszínvilág

Választható részprogram „**A természet útjain – természetes neveléssel**” című helyi nevelési programhoz

I. Bevezető:

Mottó:

*"Nagy szárnyakat szeretnék adni neked, hogy szállj,
erőseket, mint a karvalyé, hogy a szabadság magasságában könnyű szárnyalással lebegni
tudj,
és siklani az élet színein át, a csendben meghallani a szelet, és minden szót, melyből mesék
születnek.*

*Emlékezz erre, és élvezd a repülést a tenger felett, a fűszálakon át, sőt - miért is ne?!-,
akár széttépett álmok között, mert mindennek, még a zúzmara jegének is értelme van.*

*Erős szárnyakat szeretnék adni neked, hogy leküzdöd a távolságot, a port, mely a szívedet
szorítja,*

és mindazt, mi aranynak látszik, de amely valójában nem az.

*Nagy szárnyakat szeretnék adni neked, sűrű pelyheset,
hogy megóvjon, ha elvétenéd a repped, és ha le is zuhansz, ne essen bajod.*

*Íme, hát a szárnyak, melyeket adni szeretnék neked, de nem lehet,
mert csak te vagy, ki magadnak őket megteremtheted."*

(Ornella Fiorini: Lányomnak, fordította Erdős Olga)

II. A részprogram összeállításának célja:

Egy olyan választható részprogram felkínálása az óvodában dolgozó pedagógusoknak, mely a helyi programban megfogalmazott célok, feladatok megvalósítását segíti a reformpedagógiák és a „Gondolkodj Egészségesen” program elveinek, módszereinek, eszközeinek szintetizálásával és rendszerbe foglalásával. Ezen kívül beolvasztja a „Zöld Óvodák”, egészségmegőrző prevenciós, tehetség gondozó, hagyományörző és művészeti nevelést középpontba helyező programokat segítő modern nevelési módszereket, eszközöket.

A részprogram valójában nem más, mint „kapaszkodókat” biztosító „ötletgyűjtemény”, mely egy nyitott rendszer. Állandó megújulásra képes, helyi lehetőségekhez, elvárásokhoz igazítható, irányokba terelő összeállítás, melyet mindenki a saját és az adott gyerekcsoport képére formálhat.

A részprogram bevezethető és megvalósítható vegyes, részben osztott és homogén csoportokban egyaránt.

III. A részprogram szellemiségét kiemelten meghatározó pedagógiai irányzatok:

1. Gondolkodj Egészségesen program pl.

Az óvodába járó gyerekek szüleinek, illetve az óvodapedagógusoknak, a pedagógiai munkát segítőknek egy választható, kiegészítő program felkínálása, mely segít megvalósítani azt,

hogy a nevelésben résztvevők (gyerek, szülő, nevelést segítők) **személyisége - a saját útjukra rátalálva, saját szükségleteiket kielégítve, maguk ritmusában, egy aktív, segítő közösségben, - szabadon fejlődhessenek a közvetlen és tágabb környezet és az ösztimulusok lehetőségeinek maximális kiaknázásával.**

Középpontba helyezett fogalmak, jellemzők:

- **Nyitott** program, óvoda, csoportélet
- **Együttnevelés-gondolkodás**, be és elfogadás
- A nevelésben résztvevők (gyerek, szülő, pedagógus, nevelőmunkát segítők) **szükségleteinek kielégítése** az alapvető szükségletektől az önkifejezés, önmegvalósítás szükségletéig
- A helyi értékekhez, igényekhez, lehetőségekhez való **rugalmas alkalmazkodás, alkalmazás**
- **A helyi lehetőségek maximális kiaknázása** a gyerekek fejlődésének segítése során
- **A saját ritmusú, felfedezéseken, próbálkozásokon alapuló fejlődés segítése** komplex tevékenységeken keresztül
- **Az egészséges fizikai, pszichikai, lelki fejlődés segítése** a nevelésben résztvevők mindegyikére vonatkoztatva
- **Projekteknél való** tervezés, életszervezés
- Segítségnyújtás, **a közösség** tudására, erejére való támaszkodás
- **A művészetek** által átadható érzelmi, erkölcsi, tudástartalmak tudatos használata
- Az **önkifejezés, újraalkotás** élményeire, személyiségformáló hatására való támaszkodás
- **Felelősségvállalás** önmagunkért, a ránk bízott vagy velünk kapcsolatba kerülő emberekért, gyerekekért és a közvetlen/tágabb környezetért.

2. Freinet pedagógia pl:

A **fejlesztés legfontosabb közegének magát az életet tekinti**, vagyis a gyereket körülvevő kezdetben szűkebb, s idővel egyre táguló közvetlen társadalmi, természeti és épített környezetet. Mindent ezen keresztül és ebben ismer meg, s ebben talál rá az őt érdeklő újabb és újabb kihívásokra.

Freinet-technikák

A gyerekek tevékenykedtetéséhez Freinet összesen 29 – általa technikának nevezett – módszert, komplex tevékenységet ajánl, amelyek közül szabadon válogathatunk. Néhány ezek közül:

- szabad alkotások,
- zenei és mozgásos önkifejezés,
- színpadi kifejezések,
- „technikai” alkotások,
- levelezés, csomagküldés,
- újság, kiadványok, feladatlapok, munkakártyák, élet-könyvek szerkesztése,

- nyomtatása,
- „kiselőadások”,
- kísérletezések.

Ezek a technikák biztosítják Freinet pedagógiájában a kiemelkedően fontos kísérletező, tapogatózó, felfedező ismeretszerzés feltételeit. A saját élményeken keresztül történő fejlődés és fejlesztés biztosítja, hogy minden gyerek saját útján és ritmusában ismerhesse meg önmagát és a világot.

3. Reggio pedagógia pl:

Ebben a pedagógiai rendszerben kiemelt szerepet kap **a nyitottságra nevelés** a változásokra, a **dogmamentesség** léte, a tapasztalatokra építés, a felfedezés és a kutatás módszereinek alkalmazása, a tanulási kedv megőrzése, megtartása és fejlesztése, a világ érzékelés útján történő megismerése. Mindezek az önkifejezés és az önfejlesztés eszközeivel valósulnak meg a közvetlen természeti és társadalmi környezetben található dolgok, értékek felhasználásával, a művészeti eszközök feldolgozásával. és a szülőkkel együtt a közös élményekre épített pedagógiai módszerek sikeres alkalmazásával. **Az óvodapedagógus mellett a különféle művészeti szakemberek, kulturális területen dolgozók is kapcsolatban állnak a gyerekekkel, valamint a fejlesztőpedagógus, és ha van, akkor az óvodapszichológus is állandó segítője a nevelési folyamatnak, a felzárkóztatásnak és tehetséggondozásnak.**

4. Zöld óvodák hálózata pl:

- Az óvoda szellemiségében a környezeti nevelés alapján működik. ..
- **A helyi célok, feladatok megfogalmazásában természet- és környezetvédelmi feladatok kiemelten szerepelnek a helyi adottságok alapján** (pl. fák védelme, faápolás, faültetés, madárvédelem, hulladék kezelése és felhasználása, egészséges táplálkozás, energiatakarékosság, a lakóhely-megismerési tevékenységek, az épített és a természeti környezet védelme stb.).
- A nevelőmunka tervezésében, a megvalósítás gyakorlatában megtalálhatók a környezeti nevelés elvei, tartalmi jellemzi.
- A nevelőmunka hatékonysága **érdekében a nevelési eljárások során a mit, mivel, mikor, hogyan és kivel kérdésekre épített fejlődést tevékenységek kerülnek**

megvalósításra (pl. megvalósul a képességek fejlesztése, eszközhasználat megtanulása, ismeretszerzés és alkalmazás modern módszereinek használata, kirándulások stb.)

- Az óvodapedagógus alkalmazott módszerei segítik a tanulási környezet megteremtését, a tanulás tanulásának megvalósítását (játék, szenzitív módszerek, életközösségek terepi tapasztaltatása, felfedezés, élménypedagógia, projekt módszer alkalmazása, kooperatív tanulás, erdei óvoda stb.)
- **A településen és az óvodában élő, a gyermekek életkorának megfelelő hagyományok ápolása, gazdagítása megvalósul az óvoda életében a szülők bevonásával, és így a családdal való kapcsolatban, valamint a település szinterein.**
- A zöld jeles napok (természet-ünnepek, egészségi jeles napok) kiválasztásánál is érvényre jutnak a környezeti adottságok

(Részlet a Zöld óvodák kritérium rendszeréből)

5, Felzárkóztató és tehetséggondozó programok pl:

A fejlődést, fejlesztést, felzárkóztatást, tehetséggondozást segítő **módszerek, eszközök** pl:

- kiscsoportos, páros és egyéni tevékenységek feltételeinek, lehetőségeinek biztosítása
- differenciált, egyénre szabott feladatok
- kooperációra épülő tevékenységek
- drámajáték
- környezet módosításával a figyelem és érdeklődés indirekt irányítása
- kísérletezés
- projektekben való tervezés
- IKT eszközök használat
- portfólió, mint a projektmunka dokumentálása
- REA módszer

(R: egy bevezető tevékenység, mely ráirányítja a figyelmet az adott témára, tevékenységre és cselekvésre ösztönöz. E: A tevékenységeken keresztül új tudás, ismeret, készség, attitűd elsajátítása. A: Kézzel fogható eredmény, bemutatható alkotás, melynek elkészítéséhez az újonnan megszerzett ismeret, készség aktivizálására van szükség.)

6. Hagyományőrző programok pl:

„A hagyományőrzés rendszeres és tudatos beépítésével az óvodai nevelői munkába érzelmi, esztétikai, erkölcsi, ezen belül a szülőföld iránti szeretet valósulhat meg. **Nem külön témaként kell alkalmazni, hanem az óvodai nevelés komplex részeként.** Beépíthető ünnepeinkbe, hétköznapijainkba. ... **A természetes anyagok közelsége legyen állandóan jelen a csoportban,** nemcsak mint szemléltető eszköz, hanem a teremtés része és a játékmegválasztás, alkotás mindennapi lehetősége. A természetes anyagokkal teli játszósaroknak a hangulata a játék és alkotás örömét sugallja. Hiszen ha a gyermeknek **motiváló és vonzó érdeklődését felkeltő eszközöket biztosítunk,** akkor pedagógiai munkánk szemléletessége elősegíti a képekben való gondolkodás előtörését. Segítheti az egészséges gyermeki képzelet szárnyalását, s ha mindehhez a természetes anyagokat használjuk fel, akkor az ősi népi játékok hangulatos világát ismertetjük meg velük”

(Kiss Lajos Néprajzi Társaság: Népi hagyományok az óvodában – részlet)

7. Művészet és múzeum pedagógia pl:

„A **szépérzék**et akkor kell elkezdni kifejleszteni, amikor az ember még minden benyomásra a legérzékenyebben reagál, amikor még minden iránt a legfogékonyabb és a legbefogadóképesebb: gyerekkorban. Azt, ami ebben a korban mély benyomást tesz, semmi nem tudja kiirtani, megmarad, és kihat az egész életre. „

(Szőnyi István)

„A **művészeti nevelés szintetizálja a vizuális, akusztikus és motoros területek kreatívfejlesztő lehetőségeit.** Aktív befogadásra és alkotásra készíti a gyerekeket, hozzájárul harmonikus személyiségük kialakulásához. (Klaniczay,1996) Kiemelt szerepe van a gyakorlati tevékenységeknek, mert általuk az ismeretek élményszerűvé válnak. **A különböző művészeti területeken (ének, dráma, tánc, vizuális kultúra) a tanulásban akadályozott tanulók a többi gyermekhez hasonló, sőt kimagasló teljesítményre is képesek lehetnek. A tevékenységek széles körű kínálatának nyújtása az egyéni adottságok mellett akár a tehetség kibontakoztatásának lehetőségét is magában hordja.”**

(Forrás: <http://www.tankonyvtar.hu>)

IV. Az életszervezés jellemzői, sajátosságai:

1. A **szükségletek kielégítéséhez szükséges feltételek biztosítása** a nevelési folyamatban résztvevők mindegyikére vonatkoztatva (gyerekek, szülők, pedagógusok és a nevelési folyamatot segítő)

Javaslatok a megvalósításhoz, életszervezéshez pl.

<p>1. Fiziológiai</p>	<ul style="list-style-type: none">- Sportolási lehetőség biztosítása az időjárástól függően (kerékpár, korcsolya, úszás, tánc, gyaloglás, falmászás stb.) heti rendszerességgel.- Mindennapos szabad illetve kezdeményezett mozgás biztosítása napi minimum 20 percen időjárástól függően a szabadban, tornateremben, csoportszobában- Az egészséges táplálkozás igényének kialakulását segítő saláták, krémek, müzlik, kenyerek, sütemények készítése minimum heti 1 alkalommal.- Gyógynövények gyűjtése, szárítása, felhasználása- „Egészség” projekt, témanap összeállítása, megvalósítása az évszakok változásához kapcsolva.- Az életkori szükségleteket kielégítő napi ritmus, melyben nagy egységek vannak csak meghatározva és mely elegendő időt biztosít a regenerálódásra, ingerek feldolgozására.
---------------------------	---

<p style="text-align: center;">2.</p> <p style="text-align: center;">Biztonsági</p>	<ul style="list-style-type: none"> - A gyerekekhez igazodó rugalmas, állandóságot biztosító heti, napi ritmus - A gyerekek és a szülők igényeihez igazodó befogadás és visszafogadás, mely minden esetben addig történik, amíg mind a gyerek, mind a szülő biztonságban érzi magát. - A családokkal történő szoros együttműködés, a családok integrálása. - Kuckók biztosítása, melybe visszavonulhat az, aki elfáradt vagy egyedüllétre vágyik. - A gyerekek életkorához, fejlődéséhez is igazodó szokás, szabály, hagyományrendszer, saját rítusok bevezetése, mindennapi használata. - Beszélgető - kör szervezése, ahol mindig megbeszéljük a következő nap előre látható eseményeit is.
<p style="text-align: center;">3.</p> <p style="text-align: center;">Szeretet</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Minden gyereket úgy kell szeretnünk amilyen erősségeivel, hiányosságaival, korlátaival együtt és olyan megnyilvánulásokkal, amely számára a legmegfelelőbb. - Az érzelmi kötődést sem a felnőttekkel, sem a gyerekekkel nem szabad siettetni. A kapcsolat kialakítást a felnőtt kezdeményezi, de csak az egyes gyerekek ütemében haladva erősítheti. - Tiszteletben kell tartani a gyerek „ösztönös” választását, hogy kihez kötődik legelőször, és amikor már ez a kapcsolat elég biztonságot ad, akkor és csak akkor bővíthető a kör. - A szeretetet, mint érzés minden helyzetben közvetíteni kell, de a közösség és a közösség egyes tagjainak életét, komfortérzetét zavaró magatartásformák megjelenésekor, azokat az adott gyerekekhez igazítva, azonnal tisztázni kell.

<p style="text-align: center;">4.</p> <p style="text-align: center;">Elismerés</p>	<p>- Minden olyan tevékenységet, mely a gyerektől valamilyen erőfeszítést igényel, elismeréssel kell jutalmazni függetlenül attól, hogy ez a többiekkel összehasonlítva milyen eredmény. Az elismerés módjának is az adott gyerekhez kell igazodnia és a tevékenység közben vagy a sikeres (vagy akár a kudarccal is végződhető) cselekvést, próbálkozást követően, konkrétan, a pozitívumokat kiemelve kell megtörténnie.</p>
<p style="text-align: center;">5.</p> <p style="text-align: center;">Kognitív</p>	<p>- A gyerekeket érdeklődő témák, fogalmak, kérdések felvetése, melyek segítik az irányokba terelést, a megoldás keresést.</p> <p>- Párhuzamosan, egyénileg, párban, kiscsoportban vagy csoportban végezhető tevékenységek felkínálása.</p> <p>- Kísérletezések, megfigyelések, próbálkozások, kutatások feltételeinek biztosítása (alapanyag, szerszám, könyv, IKT eszközök)</p> <p>- Tanulási, megismerési „stratégiák” megismertetése, hogy mindenki megtalálhassa a számára legegyszerűbben, leghatékonyabban működőt.</p> <p>- Önálló tevékenységválasztás, végrehajtás, ellenőrzés és értékelés lehetőségének biztosítása.</p> <p>- Tevékenységválasztó rendszer kidolgozása</p> <p>- Munkakártyák, feladatlapok, játékok készítése az adott projekthez, témához a gyerekek ötletei alapján és aktív részvételével.</p>
<p style="text-align: center;">6.</p> <p style="text-align: center;">Esztétikai</p>	<p>- Tapasztalatok biztosítása a természeti és mesterséges környezet esztétikumának felfedezéséhez (legkevesebb havi 1 kirándulás, látogatás, helyszíni tevékenység, mely esztétikai élményekhez juttat)</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - A közvetlen környezet (csoportszoba, udvar) kialakítása, az alapanyagok biztosítása során a természetes alapanyagok előtérbe helyezése. - A színek, színárnyalatok kiválasztása során figyelembe kell venni azok pszichikumra gyakorolt hatását. - A projektek összeállítása során a projektekben meg kell jelennie azoknak a művészeti alkotásoknak is, melyet az adott időszakban a gyerekekkel megismertetünk, illetve valamilyen formában feldolgozunk, vagy inspirációként használva újra alkotjuk.
<p>7.</p> <p>Önmegevalósítás</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Saját úton, saját érdeklődésből kiinduló tevékenységek, kísérletek, felfedezések - Művészeti, technikai ismeretek, jártasságok, készségek az élmények feldolgozásához - Önálló, gyerek által kezdeményezett projektek, napi tervek összeállítása a csoport megegyezése alapján vagy gyerek kérésére - Önismereti, reális énképet fejlesztő játékok, drámajátékok - Az egyéni megoldások, próbálkozások pozitív értékelése, támogatása - Változatos (főleg természetben gyűjtött vagy újrahasznosítható) alapanyagok biztosítása - Kiállítások, bemutatók, színházi játékok szervezése a gyerekek által kitalált formában, tartalommal évente legalább 2 alkalommal.

2. Saját tapasztalatokon, kísérletezéseken keresztül történő fejlődés/fejlesztés feltételeinek biztosítása a közvetlen környezet aktualizálásával illetve a figyelem és érdeklődés folyamatos fenntartása az egyéni különbségek figyelembevételével indirekt (amennyiben szükséges direkt) módszerekkel.

Javaslatok a megvalósításhoz, a feltételek biztosításához pl:

<p>Felfedezésre, megismerésre ösztönző, gyerekek érdeklődését figyelembevevő témák, fogalmak kérdések középpontba helyezése a projektek, témahetek (napok) összeállításánál a gyerekek aktív részvételével.</p>	<p>Tervező beszélgető kör bevezetése a csoport életébe A gyerekek elmondják, hogy milyen téma érdekli őket és milyen ötleteik vannak a feldolgozáshoz (vagy a pedagógus által felkínált témához). Ezeket a pedagógus az adott terv összeállításakor beépíti az általa készített projektekbe és figyelembe veszi az általa felkínált, előkészített tevékenységek felkínálása során. - A pedagógus az éves projektterv, epocha vagy témahét terv összeállítása során szabad sávokat (heteket) hagy a gyerekek ötletinek beépítéséhez.</p>
<p>Az adott csoport életkori sajátosságainak megfelelő hely, idő, tapasztalat, eszköz és alapanyag biztosítása az önálló felfedezésekhez, a tapasztalatokon keresztül történő fejlődés segítéséhez, fejlesztéshez, élmények feldolgozásához és a párhuzamosan végezhető tevékenységekhez.</p>	<p>A csoport életkor szerinti megoszlását, életkori sajátosságait figyelembevevő tér kialakítása, melyben vannak állandó egy-egy tevékenységre inspiráló, jól elkülöníthető helyek, kuckók, műhelyek és vannak időszakosan kialakítottak, melyek egy-egy témához, egy adott időszak kiemelt tevékenységéhez vagy a gyerekek igényeihez, ötleteihez alakíthatók, átrendezhetőek mind a csoportszobában, mind az udvaron.</p> <p>Összefüggő, kevésbé tagolt napi ritmus, mely segíti a gyerekeket abban, hogy nyugodtan elmélyülhessenek egy-egy tevékenységbe és biztosítja a párhuzamosan végezhető tevékenység megvalósítását.</p> <p>Saját tapasztalatokat biztosító változatos programok, élmények biztosítása a csoportösszetétel életkori sajátosságaihoz igazítva (pl. kirándulások, látogatások, meghívott vendégek, művészeti alkotások, megfigyelések, alapanyagok, gyűjtemények stb.), melyek a feldolgozandó témakörre, fogalomra irányítják a figyelmet, érdeklődést vagy segítik az elmélyítést vagy érzelmi kötődést alakítanak, alakíthatnak.</p>

	<p>Alapanyagok, szerszámok, eszközök körének folyamatos bővítése és elhelyezése, amennyire csak engedi a meglévő tér úgy, hogy a gyereke egy-egy tevékenységükhöz, ötletükhöz szabadon hozzáférjenek és választhassanak.</p> <p>Folyamatos gyűjtőmunka egy-egy témakörhöz kapcsolva, melyben hangsúlyossá válik az újrahasznosítás, újrafeldolgozás lehetősége, illetve játékok, eszközök készítésére inspirál.</p> <p>A kész játékok, eszközök helyett előtérbe kerülnek a gyerekek és a pedagógusok ötletei alapján megvalósítottak. (játékok és eszközök barkácsolása illetve feladatlapok készítése)</p> <p>A gyerekek alkotásainak használata dekorációhoz, tevékenységekhez, életkönyvekbe, kiadványokba, könyvek, újságok készítéséhez vagy bemutatók, kiállítások szervezéséhez.</p> <p>Az adott projekt, témahét, nap felkínált, előkészített tevékenységeinek jelzése piktogramokkal, képekkel annak érdekében, hogy a gyerekek láthassák, hogy ha nem akarnak maguk által kitalált tevékenységet végezni, akkor miből választhatnak</p> <p>.</p> <p>Az adott projekt képi megjelenítése a gyerekek számára jól látható helyen, mely lehet akár egy rajzos ábra, képekből kirakott tabló, könyv vagy a gyűjteményekből összeállított kiállítás a polcon stb.</p>
<p>Változatos technikák, feldolgozási és felhasználási módok, bemutatása. kipróbálása, gyakorlása az önálló tevékenységválasztás és tevékenységvégzés megsegítéséhez.</p>	<p>Szülők, szakemberek meghívása a csoportba egy-egy technika bemutatásához, megismeréséhez, gyakorlásához</p> <p>Munkakártyák, folyamatábrák</p>

<p>Az egyéni sikeres vagy akár kudarccal végződő, kitartást, erőkifejtést igénylő próbálkozások, megoldási módok pozitív értékelése</p>	
<p>A gyerekek gyűjtőszenvedélyének kiaknázása</p>	

3. A fejlődést segítő strukturált környezet kialakítása és folyamatos módosítása az érdeklődéshez, témához, fejlődést segítő tevékenységekhez.

Javaslatok a megvalósításhoz, a feltételek biztosításához pl:

<p>Cél: játékorientált, tevékenyre inspiráló tér kialakítása</p>
<p>A tér kialakítás és eszközbiztosítás szempontjai:</p>
<p>A tér szervezés elsődleges szempontja az adott csoport összetételéből (fiú- lány arány, életkor, kialakult kapcsolatok stb.) adódó játékfajtákhoz és tevékenységekhez való alkalmazkodás, a változásokat, fejlődést figyelembevevő átalakíthatóság.</p>
<p>Látványában is jól elkülöníthető játszóhelyek és „tevékenységközpontok” kialakítása (kuckók, műhelyek, sarkok)</p>
<p>Bútorok, eszközök biztonsággal átjárhatók</p>
<p>A csendesebb, nyugodtabb és a zajosabb, hangosabb, intenzívebb tevékenységek helyének elkülönítése</p>
<p>A bútorok, eszközök, terek biztosítják az egyéni, kiscsoportos és csoportos tevékenységhez szükséges feltételeket. (nyitott és zárt terek egyaránt megtalálhatók)</p>

A **terek átrendezhetősége** a gyerekek illetve az óvodapedagógus ötletei, céljai alapján, ehhez könnyen mozdítható bútorok, paravánok, textíliák állnak rendelkezésre

Állandó helye van a gyerekek **személyes tárgyainak**

A **nagyobb, alap** (falak, bútorok, tárgyak, eszközök) **esetében hangsúlyosabb szerepet kapnak a természet színei és a pasztell árnyalatok, míg a kiegészítő illetve kisebb tárgyakkal az erősebb, intenzívebb színek.**

Hangsúlyosan előtérbe kerülnek a **természetes alapanyagú eszközök, tárgyak, alapanyagok** valamint a gyűjtemények, melyek eszközök, kiegészítő eszközök készítésére inspirálnak

Tudatosan elhelyezett, közvetetten témára irányító, inspirálóm tárgyak, eszközök, képek (médiák) elhelyezése a különböző tevékenységek szinterein, melyek a pedagógus közvetlen irányítása nélkül terelnek, segítenek, inspirálnak

4. Projektekben, témahetekben (napokban) vagy epochákban történő, tervező munka, mely segíti a komplex világlátás, rugalmas, problémamegoldó gondolkodás és az élethosszig tanulás iránti igény megalapozását.

Javaslatok a megvalósításhoz, a feltételek biztosításához pl:

A projektekben történő tervezés, életszervezés jellemzői

A gyerekek által felvetett komplex probléma, kérdés komplex feldolgozásának terve, mely tartalmazza a célokat, feladatokat, a munkamenetet, tevékenységeket, a várható eredményeket és az eredmények prezentálásának módját (pl. Kiállítás, bemutató. album stb.). **A téma felvetése és a témával való foglalkozás a gyerekek valódi önállóságán alapul, a pedagógusok szerepe ennek az önállóságnak a segítése.**

A projektszellemű, témahetekben történő tervezés, életszervezés jellemzői

A pedagógus által középpontba állított fogalom, kérdés, probléma, tevékenység van középpontban. Tartalmazza a fejlesztendő képességek körét valamint a komplex feldolgozáshoz szükséges, felkínált, előkészített tevékenységeket és konkrétan az érték közvetítési tartalmakat (pl: játékok, mesék, versek, énekek stb.). A pedagógus aktívabban részt vesz a tevékenységek irányításában, szervezésében, a feltételek biztosításában.

Epochákban történő tervezés, életszervezés jellemzői

Az epochális tervezés azt jelenti, hogy három-négy hetes ciklusokban ugyanaz a terület van középpontban (pl. mese, ének, tánc, környező világ felfedezése stb.) majd azt követően egy másik terület kerül középre. A központi területhez kapcsolódó tevékenységek az epocha minden napján újra és újra, egyre bővülő, mélyülő tartalommal előkerülnek, melyek mellett kiegészítő tevékenységként jelenik meg a többi terület. Az epochális rendszerű életszervezés lehetővé teszi, hogy a gyermekek érdeklődése tartósan egy területre koncentrálódjon, s e területen belül a legkülönbözőbb oldalról, sokfajta eszközzel, módszerrel szerezzenek új tapasztalatokat, ismereteket.

5. A gyerekek bevonása a tervezésbe (projektek, epochák, napi tervek összeállításába), szervezésbe, értékelésbe. Projektek, napi tervek készülhetnek az egész csoport vagy kisebb létszámú csoportok részére és egy-egy gyerek számára is. Ezzel is segítve az egyéni különbségek figyelembevételét illetve a tehetséges vagy felzárkóztatást igénylő gyerekek szükségleteinek kielégítését

Javaslatok a megvalósításhoz, a feltételek biztosításához pl:

Tervező beszélgető-kör megszervezése (közös tervezés megvalósításának lépései)

- A gyerekek ötleteinek összegyűjtése (Ki, mivel szeretne foglalkozni?)
- Az ötletek összegyűjtése után a gyerekek megkérdezése arról, hogy melyik téma, ötlet, tevékenység tetszik a számukra leginkább („szavazatok” összeszámolása)
- A gyerekek által választott témához, fogalomhoz, kérdéshez, tevékenységhez kapcsolódó gyerek ötletek összegyűjtése (Mit játszunk, tevékenykedjünk a kiválasztottal?)
- Az így kialakult gyerekek által kialakult ötlet-tár beépítésével és az óvodapedagógus kiegészítésével készül el a végleges, adott időszakra készített projekt, témahét vagy epocha terv.

(Ugyanígy alakul a tervezés akkor is, ha a feldolgozandó témát, kérdést, tevékenységet az óvónő választja.)

A projektek, témahetek tevékenységeinek képi megjelenítése pl. piktogramokkal, mely segíti a gyerekeket abban, hogy követni tudják, hogy mi az, ami már megvalósult, és mi az, ami még előttük van és lehetőséget biztosít az új ötletek beépítésére is.

Gyűjtemények (alapanyagok, eszközök, játékok, képek, könyvek stb.) **körének bővítése** a gyerekek bevonásával az adott tervidőszakhoz kapcsolódva.

Egy-egy tevékenység **előkészítése** (hely, alapanyag, eszköz, szerszám) **a gyerekek bevonásával**

A mindennapos beszélgető-kör része az **elkészült alkotások bemutatása az alkotást létrehozó gyerek által és annak értékelése a többi gyerek által**

Beszélgetések a tevékenységek közben átélt élményekről, érzésekről

6. Komplex, egyéni megoldásokat biztosító, önálló tevékenységválasztáson alapuló tapasztalat feldolgozás feltételeinek biztosítása a hagyományokon, művészeteken keresztül párhuzamosan végezhető tevékenységek által.

Javaslatok a megvalósításhoz, a feltételek biztosításához pl:

Többirányú tapasztalat, élmény biztosítása a projektekhez, témahetekhez kapcsolódva
Az erő kifejtést kívánó tevékenység végzés pozitív értékelés
Egy-egy fogalom, kérdés, probléma körbe járása minél több oldalról és terület felhasználásán keresztül.
Változatos, sokszínű, napi tevékenységek (minimum 4-5 helyszín és fajta) érdeklődést felkelthető előkészítése a gyerekek érkezése előtt (és, ha szükséges a nap folyamán újabbak felkínálása), melyek már belépéskor motiválhatnak egy-egy gyereket egy-egy tevékenység megkezdésére illetve végzésére.
Megfelelő hely, idő, eszköz, alapanyag biztosítása az egyéni, kiscsoportos, párhuzamosan végezhető tevékenységhez, felfedezésekhez, kísérletezéshez, a szabad, érdeklődésen alapuló választáshoz.
Néphagyományokhoz, világnapokhoz óvoda és csoport hagyományokhoz kapcsolódó témahetek (napok) tevékenységi terveinek összeállítása, megvalósítása
Ismerkedés művészeti alkotásokkal (séták, színház, koncert és múzeum látogatások, meghívott vendégek, albumok, képek IKT eszközök stb, segítségével)

Ajánlott oktatási módszerek pl.

Az információ forrása szerint:

- a.) verbális: előadás, elbeszélés, beszélgetés, magyarázat
- b.) szemléltetés: közvetlen (bemutatás, kísérlet), közvetett (művészeti alkotások, fénykép, film, rajz, ábra, piktogram)
- c.) gyakorlati: kiselőadás, munkálkodás, projekt, szerepjáték, didaktikus játék, kirándulás, látogatás a gyerek önálló megfigyelései

Megismerő tevékenység szerint:

- a.) receptív (érzékszervi - tapasztalati)
- b.) reprodukív (előadás, elbeszélés, beszélgetés, magyarázat)
- c.) részben felfedező (kooperatív módszerek, megbeszélés)
- d.) felfedező, kutató (projekt, kooperatív módszerek)

Az oktatás logikai iránya szerint:

Induktív

módszerek megbeszélés előadás magyarázat elbeszélés vita szemléltetésprojektmódszer kooperatív oktatási módszer szimuláció–szerepjáték, játék

A tevékenységek irányításának szempontjai alapján:

- a.) Pedagógus-gyermek együttműködésén alapuló: megbeszélés, szemléltetés
- b.) Gyermeki dominanciájú: projekt, kiselőadás, szerepjáték, játék,

Didaktikai feladat szerint:

- a.) A képességek tanítása-tanulása, fejlődésének segítése: kooperatív tevékenykedés, projekt vita, játék, fejlesztő játék
- b.) Alkalmazás módszerei: egyéni feladat, szemléltetés. megbeszélés, projekt
- c.) A rendszerezés és a rögzítés: gyerek által tartott kiselőadás és szemléltetés. megbeszélés. egyéni, páros és kiscsoportos feladat megoldásfeladat

7. Az individuális és szociális képességek, magatartási formák, szokások, szabályok megalapozása, egyensúlyban tartása az életkori és egyéni különbségek figyelembevételével a modern pszichológiai, pedagógiai, módszertani módszerek használatával.

Javaslatok a megvalósításhoz, a feltételek biztosításához pl:

Az együttműködést, egymás mellett élést segítő **szokás, szabály és hagyományrendszer** kialakítása

Önismereti, reális énkép kialakulását, egymás megismerését segítő tevékenységek, játékok, drámajátékok kezdeményezése

Önismereti, reális énkép kialakulását, egymás megismerését segítő tevékenységek,
játékok, drámajátékok kezdeményezése

Ajánlott nevelési módszerek pl:

A meggyőzés, felvilágosítás, tudatosítás módszerei: meggyőzés, pozitív megerősítés, bírálat, önbírálat, beszélgetés, tudatosítás. előadás, vita, elvárás, dicséret, pozitív értékelés, érintés, rábeszélés, kivárás, élmények biztosítása, mese. bábozás, drámajáték

Tevékenység megszervezésének módszerei: megbízás, követés, ellenőrzés, játékos módszerek, gyakorlás

Magatartásra ható módszerek:

a) Ösztönzés módszerei: helyeslés, biztatás, elismerés, dicséret, jutalmazás

b.) Gátlást kiváltó módszerek: felügyelet, ellenőrzés, tilalom, átterelés, elmarasztalás

V. Kapcsolattartás a szülőkkel:

Javaslatok a megvalósításhoz

Az óvoda, a csoportok, óvónők megismerésének segítése	Új szülők integrálása	Folyamatos kapcsolattartás
<p>Az érdeklődő szülőknek nyitott hét, melynek utolsó délutánján „teadélután” szervezése, ahol a szülők a látottak alapján feltehetik a kérdéseiket</p> <p>Levél, elektronikus levél küldése a felvett gyerekek szüleinek arról, hogy hogyan</p>	<p>Nyitó játék és az első szülői – kör sok-sok ismerkedős és kapcsolatteremtő játékkal</p> <p>Őszi kirándulás a település környékén</p> <p>Folyamatos tapasztalatsere a</p>	<p>Nyitott óvodai csoportélet, melybe a szülők vendégként bekapcsolódhatnak reggel ½ 9-ig és délután 1/2 4-től, amikor együtt játszhatnak, alkothatnak a gyerekekkel.</p> <p>Internetes kapcsolat, Facebook oldal működtetése, melyen</p>

<p>készíthetik fel a gyerekeiket illetve a saját lelküket az óvodai életforma elfogadására illetve, hogy mire is lesz szükségük az óvodában.</p> <p>„Beköltözés játék”, mely egy olyan délelőtt, amikor még csak az új gyerekek jönnek be az oviba és ismerkedhetnek az óvónőkkel, nevelőmunkát segítőkkel, a csoportszobával, a játékokkal és minden személyes tárgyukat a helyére tehetik.</p>	<p>befogadás, visszafogadás időszakában</p> <p>Szülőkkel történő közös befogadás a idő megkötése nélkül, amíg a gyerek biztonságban érzi már magát az óvodában.</p> <p>Fogadórák, családlátogatások a szülők kérésére</p>	<p>keresztül mindenkihez eljutnak az aktualitások, projektervek, várható események</p> <p>Kiállítások, előadások szervezése a gyerekek munkáiból</p> <p>Szülői Fórum (évente 2-3 alkalommal)</p> <p>Kézműves Műhely (évente legalább 4 alkalommal)</p> <p>Közös ünnepek, ünnepvárók, programok</p>
---	---	--

VI. Az eredményesség kritériuma:

A részprogramban megfogalmazott jellemzők várhatóan segíthetik a gyerekeket abban, hogy amíg óvodások jól érezhessék magukat óvodásként. Saját ritmusukban, saját érdeklődésükből kiindulva szerezhessenek tapasztalatokat az őket körülvevő természeti, társadalmi környezetükről. Sikerek és kudarcok sokaságán keresztül fejlődhessenek értelmi, érzelmi, erkölcsi képességeik. Nyitottan, elfogadóan tudjanak létezni az őket körülvevő, állandó változásban lévő világban úgy, hogy nem ijednek meg a kihívásoktól és az esetleges kudarcoktól, hanem ezek újabb és újabb próbálkozásokra ösztönözzék őket. Az óvodáskor végére kialakul bennük a tudatos tanulás iránti vágy és a bennük kialakult reális énkép segítségével képessé válnak az új életforma elfogadására, a megváltozott helyzettel járó új kapcsolatok felvételére, megtartására, az együttműködésre és a szokások, szabályok betartására.

VII. Befejező gondolat:

"...a gyermekeknek két dolgot kell adnunk: gyökereket és szárnyakat. Gyökereket, amelyek tartást adnak, hogy tudják hova tartoznak, de ugyanígy szárnyakat is, amelyek az egyiket a

kényszereitől és előítéleteitől szabadítják meg, a másoknak lehetőséget adnak új utakat bejárni vagy inkább repülni."

(Johann Wolfgang von Goethe)